

Juryrapport finale Write Now! 2014

Lieve finalisten, beste iedereen,

Ik heb nooit eerder een juryrapport geschreven, en kwam tot de conclusie: het is een lastige opdracht. Je weet namelijk op voorhand dat het leeuwendeel van het publiek in een lamentabele fysieke toestand zal verkeren: gierende zenuwen in de neusgaten, het hart bonzend in de vingernagels, het zweet onder de tong.

Maar je zou voor minder: jullie zijn geselecteerd uit meer dan duizend kandidaten. Gefeliciteerd! Bij de bijwerkingen in bijsluiters van geneesmiddelen staat één kans op duizend eufemistisch omschreven als 'zeer onwaarschijnlijk'. Zo hadden jullie bijvoorbeeld meer kans om na het gebruik van een aspirientje slaperig te worden, dan hier vandaag te zitten. Toch zitten jullie hier levendig en wel!

Over het algemeen vormen schrijvers een veeleisend publiek. Vandaag zijn jullie met veertien en willen jullie allemaal exact hetzelfde: pronken met die nieuwe MacBook. De bevestiging dat jullie goed kunnen schrijven is daarbij mooi meegenomen.

De jury heeft er daarom voor gekozen de knoop door te hakken in plaats van de laptop.

Ik kom onze bevindingen aan jullie voorleggen, maar niet zonder erbij te vermelden dat een jury nooit volledig de waarheid kent. Een ander jurypanel had misschien een andere uitkomst opgeleverd. Laat dit voor sommigen een troost zijn, voor de winnaar zeker geen teleurstelling.

Ik begin met een boodschap aan zij die zometeen hun naam niet horen vallen. Aangezien we nog niet weten voor wie deze boodschap eigenlijk niet bedoeld is, is iedereen verplicht nog even op te letten. Dat is handig.

Ik googelde 'bekende schrijvers die in het stof beten', zodat ik jullie een anekdotisch hart onder de riem zou kunnen steken, maar dat leverde niets bruikbaar op behalve het feitje dat Tennessee Williams aan zijn schrijverstafel stikte in het dekseltje van zijn flesje oogdruppels. Toen bedacht ik me: zoek ik niet naar een evidentie? Slechts veertig procent van talent bestaat uit het schrijven zelf. De overige veertig procent bestaat uit doorzettingsvermogen, discipline, ambitie, een portie zelfmedelijden en een nog grotere portie relativiseringsvermogen. Pleng straks een traan of vijf, eet een borrelhapje, schud vrolijk handjes met de winnaar en begin vervolgens aan je volgende verhaal. Jullie hebben zeker het talent, maar of je schrijver wordt hangt vooral af van wat je er na vandaag mee doet en of je niet voor je piekmoment stikt in een dekseltje.

Goed. To the point nu. Wat vond de jury echt van jullie teksten?

Het werd gewaardeerd dat sommigen onder jullie iets probeerden en risico's durfden te nemen. Zo koos onze jongste finaliste om te schrijven over WO II, maar – bedacht de jury – dit leverde weinig verfrissende beelden op en het geheel werd net iets te sentimenteel. We raden aan om te schrijven over dingen die je kent. Dat levert vaak de mooiste observaties op.

Een van de juryleden was bijzonder onder de indruk van een verhaal waarin een meisje gummibeertjes in twee linies opstelt op de vuile badkamervloer, nadat haar moeder haar verlaten heeft. Andere juryleden stoorden zich aan de niet consequente verstelstem: de schrijfster blijkt hier en daar ouder te zijn dan haar personage.

We stonden kort stil bij een gedurfde en intrigerende tekst waarin veertig seconden lang bijzondere bedenkingen over winkelkarretjes, zwemmen en verliefdheid de revue passeerden. Er stond een stukje in over hoe 'zwemmende oudjes hun best doen om vooruit te gaan en zo de tijd een beetje tegen te houden'. Dat was erg mooi. Toch was het niet voor alle juryleden duidelijk of het personage zich onder water bevond, en zorgde de veelheid aan ingeleide gedachten voor een eentonig vertelritme.

Een tekst waarin satellieten werden opgevoerd om de groter wordende afstand tussen twee geliefden te beschrijven bevatte mooie passages, maar het geheel werd ietsje te dik aangezet en

werd omschreven als 'brokkelig'. Ook in dit verhaal waren mooie passages te lezen. 'Ik wil haar zien zoals ik haar zag in het begin; in een badkamer.'

Een van de inzendingen had thematisch niet misstaan in een verzameling Roald Dahl-verhalen – gekwelde echtgenoten plegen soms gruwelijke daden – maar toch was de uitwerking van deze opzet niet helemaal geslaagd. 'In de avonduren volgde Dirk een cursus Latijn en omdat de hele buurt dat mocht weten, had hij een pup gekocht die hij Mordax noemde.' Dit is een strakke openingszin, maar zorg ervoor dat je spanningsboog even strakgespannen blijft. Misschien had Dirk nog wat langer bij de buurvrouw kunnen tafelen, en hadden we op een andere manier moeten ontdekken hoe de vork in de steel zat – in dit geval de vrouw in het hondenhok.

We kregen prozaïsche poëzie te lezen van een schrijfster die buiten de lijntjes durfde kleuren. Toch viel ons al snel een soort trucje op dat steeds terugkwam, wat de mooie vondsten overschaduwde. Met deze tekstjes wist de jury niet goed wat voor een schrijfster hiermee in huis zou worden gehaald. Maar we onthouden volgende goede raad: 'zolang je op het juiste moment het confettikanon weet te openen komt alles goed.'

Nu we bij confetti zijn aanbeland, is het duidelijk: we naderen het verdict, nu wordt het menens.

Aan de jurytafel die voorzien was van een rijtje verrukkelijke gebakjes, heeft de jury het allesbehalve makkelijk gehad. Niet enkel om aan de chocolade te weerstaan, maar ook om één overduidelijke winnaar aan te duiden.

Er was geen tekst die er met kop en schouders bovenuit stak. Dit is op verschillende manieren te interpreteren. Of epauletten zijn terug in de mode. Of het niveau lag over het algemeen hoog. Of de jury heeft zeer uiteenlopende verwachtingen van wat goede proza of poëzie moet zijn.

We hebben ervoor gekozen om verschillende eervolle vermeldingen uit te reiken, omdat er een deel van de teksten bijzonder gesmaakt werden door een deel van de jury, en we de teksten die voor discussie zorgden niet onbeloofd voorbij willen laten gaan. Voor we eraan beginnen wil ik eerst nog Passionate Bulkboek bedanken, en in bijzonder het Write Now! team dat zich inzet om het hele jaar door niet enkel lezen te promoten, maar ook kansen aanbied aan jonge schrijvers, jullie dus! Dankzij hen weet iedereen nu af van jullie talent, en dat is alleen maar fijn.

De eerste eervolle vermelding gaat naar proza dat veelbelovend begint, maar de hoge verwachtingen naar het einde toe toch niet kan inlossen, ondanks het mooie en minimalistische einde. De distantie tussen een vader en zoon werd goed uitgewerkt, zij slagen er niet in met elkaar te communiceren. Er ontstaat een afstandelijke sfeer die door de schrijfster wordt aangelengd met mooie beelden: limonade die uit een mok wordt gedronken, zakken potgrond die de hele oppervlakte van het vloerkleed inpalmen en observaties over weermannen. Er zit veel sfeer en humor in deze tekst. Van deze schrijfster willen we meer lezen! Daarom, een eervolle vermelding en een applaus voor de tekst 'Dakgewassen' van **Marjolein Takman!**

De jury kreeg ditmaal verschillende poëzie-inzendingen voorgeschoteld, en over één bepaalde reeks gedichten waren sommige juryleden erg lovend. Anderen vonden het net iets te lukraak en vonden het niveau van alle gedichten niet even hoog. Er viel eerst het woord 'prachtig', heel even het woord 'winnaar', maar uiteindelijk hield de reeks in het heetst van de strijd geen stand. Van deze dichter vermoedden we tonnen ervaring, af te leiden aan het schijnbare gemak en de natuurlijkheid waarmee hij schrijft. Hij probeert dingen te benoemen zoals ze eventueel ook niet zijn, gebruikt humor om zijn boodschap kracht bij te zetten. Met woorden als 'raketlancerinkjes' en 'toekandingen' scheidt hij een eigen ruimtelijkheid. Wij geloven best dat Natalia onder twee paar ogen gesproken een goede meid is. Ik persoonlijk hoop dat het gedicht 'interstellar natalia' straks in het café of in privé een keertje kan worden voorgelezen, want dit gedicht vraagt om een mannenstem. De tweede eervolle vermelding gaat naar **Wout Waanders!**

Voor we overgaan naar de winnaar, is er nog een laatste, 'eervolste' vermelding.

Deze gaat naar een tekst die de jury in twee kampen onderverdeelde. De woorden 'braaf proza' en 'invuloefening' vielen in kamp A, waarna in kamp B zinnen werden voorgelezen om te bewijzen dat

deze tekst bol stond met humor en rake vondsten. De grootste zorg van enkele juryleden was dat deze tekst – in verhouding tot de winnende tekst – te hard gepolijst werd en teveel wilde uitleggen, waardoor voor de lezer te weinig ruimte overblijft om er zelf mee aan de slag te gaan.

Er zijn mooie flashbacks te lezen. Een waarin kinderen uit verschillende herinneringen worden geplukt om ze op eenzelfde zwembadrand te kunnen zien staan. Een verkreukelde auto, als in een bouw pakket. En er is een bepaald soort liefde die alleen voor moeders is.

'Een beetje voorspelbaar' werd geopperd over de manier waarop de flashbacks werden verweven in het hoofdverhaal. Dat vond kamp B dan weer niet storend, zij vonden dit gewoon een goed geschreven tekst in consequente stijl en stevige toon. Ik denk dus dat we dit ook, onder twee paar ogen, best eens aan Natalia voorleggen.

'Walter' is het soort tekst waar een groot publiek voor bestaat, en waar ook uitgevers voor in een rijtje zullen staan. **Lotte Lentjes**, jij komt er wel!

En nu we het kaf van het koren en vervolgens weer het koren van het koren hebben proberen scheiden, denk ik jullie de ontknoping eindelijk te kunnen meedelen.

Ook over de winnende tekst was de jury niet unaniem. De jury had bij deze tekst echter de indruk dat er eindelijk 'eens iets op het spel stond' en haalde opgelucht adem. Het werd een ruwe parel genoemd, die na hier en daar wat polijsten *hartstikke goed* zal worden.

Het verhaal bezit een grillige opbouw, tussen de regels door wordt er in iets onheilspellend en moois geïnvesteerd. De gemoedstoestand van het neurotische hoofdpersonage wordt op zeer overtuigende en treffende manier uitgediept. Dat de reden van haar worsteling nooit echt gepreciseerd wordt is net de sterkte van deze tekst.

Als een moeder de verjaardag van haar zoon niet meer weet, houd je als lezer je hart vast. De omgeving is met weinig woorden neergezet, de lezer kruipt onder de huid van het personage, terwijl haar sandalen in haar vlees knellen en plastic zakken op straat (misschien net iets te frequent) de indruk wekken dode dieren te zijn.

Er staat een man die 'een grijzige huid heeft, alsof iemand hem per ongeluk in zwart-wit heeft afgedrukt', die dan iets later een knullige liefdesverklaring afsteekt. Het personage krijgt een uitweg aangeboden, maar is eigenlijk te moe om hier iets mee aan te vangen, dat is ontroerend jammer.

De 'tijd loopt niet meer in een rechte lijn, maar rent als een hond achter zijn staart aan. Het is een lange zondagmiddag, tot stroop geworden, verkleefd. Alles is dood, alles leeft nog.'

Deze zin raakt de kern van de tekst die door de schrijfster zelf aan jullie zal worden voorgelezen. Het winnende verhaal is 'Vlees en bloed' van **Sacha Hilhorst!**

Lize Spit, juryvoorzitter

Erik Brus

Jan Herregods

Merijn Hollestelle

Niña Weijers